

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2026. № 5.
ISSN 2307-2105

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2026.5.79>

УДК 332.1:338.24:351.86

О. П. Мульска,

д. е. н., старший дослідник, завідувач відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів, Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1666-3971>

Р. О. Ривак,

PhD здобувач, Державна установа «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-4064-1125>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ВІЙНИ ТА ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ: АСПЕКТ ВПЛИВУ ДЕРЖАВИ

O. Mulska,

Doctor of Economics, Senior Researcher, Head of Department of Problems of Social and Humanitarian Development of Regions, M. Dolishniy Institute of Regional Research of the National Academy of Sciences of Ukraine

R. Ryvak,

PhD fellow, M. Dolishniy Institute of Regional Research of the National Academy of Sciences of Ukraine

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISMS FOR ENSURING THE RESILIENCE OF TERRITORIAL SYSTEMS UNDER CONDITIONS OF WAR AND POST-WAR RECOVERY: THE ASPECT OF STATE INFLUENCE

У статті досліджено теоретико-прикладні засади формування організаційно-економічних механізмів забезпечення соціально-економічної стійкості територіальних систем в умовах війни та повоєнного відновлення з акцентом на ролі держави. Обґрунтовано трансформацію підходів до державного регулювання регіонального розвитку під впливом воєнних шоків, що зумовлює зміщення пріоритетів від стимулювання економічного зростання до підтримання базових функцій територій, збереження їх інституційної спроможності та формування передумов відновлення.

Систематизовано ключові організаційно-економічні інструменти забезпечення стійкості територіальних систем за функціональними блоками, що охоплюють інституційно-координаційні, фінансово-бюджетні, інвестиційно-стимулюючі, інфраструктурно-відновлювальні, соціально-адаптаційні, підприємницькі, цифрові, безпекові, просторові та моніторингово-діагностичні інструменти. Доведено, що їх узгоджене застосування забезпечує стабілізацію соціально-економічних процесів, відновлення економічної активності та підвищення адаптивної спроможності територій. Уточнено зміст регуляторної, ресурсної, координаційної та інституційної функцій держави у контексті забезпечення стійкості територіальних систем, а також запропоновано типологію моделей державного впливу, що включає централізовану, децентралізовану та мережево-партнерську моделі. Обґрунтовано доцільність їх комбінування залежно від стадії кризового циклу, рівня безпекових ризиків і ресурсної забезпеченості територій.

The article examines the theoretical and applied foundations of organizational and economic mechanisms for ensuring the socio-economic resilience of territorial systems under conditions of war and post-war recovery, with a particular focus on the role of the state. It substantiates the transformation of approaches to public regulation of regional development under the influence of war-related shocks, which shift policy priorities from economic growth stimulation to maintaining basic

territorial functions, preserving institutional capacity, and creating preconditions for recovery. A systematization of key organizational and economic instruments for ensuring territorial resilience is proposed, structured by functional blocks, including institutional and coordination, fiscal and budgetary, investment-stimulating, infrastructure recovery, social adaptation, entrepreneurial support, digital, security, spatial planning, and monitoring instruments. It is argued that their coordinated application contributes to stabilizing socio-economic processes, restoring economic activity, and enhancing the adaptive capacity of territories.

The study further refines the content of the regulatory, resource, coordination, and institutional functions of the state in the context of resilience provision. A typology of state influence models is developed, encompassing centralized, decentralized, and network-partnership approaches. The research demonstrates the feasibility of combining these models depending on the stage of the crisis cycle, the level of security risks, and the resource capacity of territorial systems.

The findings provide a methodological basis for improving state policy aimed at strengthening territorial resilience, overcoming the consequences of war, restoring socio-economic potential, and forming adaptive development trajectories in the long term.

Ключові слова: *механізми, війна, відновлення, стійкість, територіальна система, Україна, вплив.*

Keywords: *measures, war, recovery, resilience, territorial system, Ukraine, impact.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Тривала війна спричинила системні деформації функціонування територіальних соціально-економічних систем України, що проявляються у руйнуванні виробничої та соціальної інфраструктури, порушенні міжрегіональних економічних зв'язків, масштабних міграційних втратах людського потенціалу та зростанні

соціальної вразливості населення. За таких умов традиційні підходи до регіонального розвитку втрачають ефективність, оскільки не враховують високого рівня невизначеності, асиметричності ризиків і потреби у швидкому відновленні функціональної спроможності територій.

Водночас актуалізується проблема формування дієвих організаційно-економічних механізмів забезпечення стійкості територіальних систем, які б інтегрували інструменти державного регулювання, фінансово-інвестиційної підтримки, інституційної координації та стимулювання локальної економічної активності. Ключовим обмеженням залишається фрагментарність державної політики, недостатня узгодженість між галузевими і територіальними рішеннями, а також обмеженість ресурсної бази для реалізації відновлювальних і трансформаційних заходів.

Особливої ваги набуває визначення ролі держави як суб'єкта, що формує інституційні умови, забезпечує перерозподіл ресурсів і координує взаємодію між рівнями управління та секторами економіки. Наявні організаційно-економічні механізми не повною мірою забезпечують досягнення синергії між безпековими, соціальними та економічними пріоритетами розвитку територій, що зумовлює необхідність їх концептуального переосмислення та адаптації до умов воєнного часу і повоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасному науковому дискурсі сформовано вагомий пул публікацій, присвячених проблематиці соціально-економічної стійкості, резильєнтності територіальних систем, ролі держави та механізмів адаптації до кризових впливів. Науковці дедалі частіше розглядають стійкість не як статичну характеристику розвитку, а як здатність територіальних систем зберігати функціональність, адаптуватися до шоків і відновлюватися в умовах невизначеності [7; 9; 10].

На науковому фронті особливої актуальності набули дослідження, у яких соціально-економічна резильєнтність аналізується у взаємозв'язку з просторовою вразливістю, міграційними викликами та демографічними

втратами [1; 12; 13]. У цих працях обґрунтовано, що міграційні процеси впливають на стійкість територій через зміну людського потенціалу, структури зайнятості, соціальної згуртованості та адаптивної спроможності регіональних економік.

Окремий напрям формують публікації, у яких акцентовано увагу на ролі держави у забезпеченні стійкості територіальних громад і регіонів в умовах війни [5; 6]. Зокрема, досліджується значення бюджетних інструментів, фінансової безпеки, інституційного забезпечення та державної політики підтримки територій, що зазнали кризових впливів [3; 4]. У цьому контексті держава розглядається як суб'єкт ресурсної мобілізації, регуляторного впливу та координації відновлювальних процесів.

Вагомий внесок у розвиток тематики становлять наукові праці, присвячені організаційно-економічним механізмам підвищення стійкості територіальних громад в умовах воєнно-безпекових загроз [2]. У межах цього напрямку обґрунтовується необхідність комплексного поєднання економічних, соціальних, інфраструктурних та інституційних інструментів, здатних забезпечити підтримання життєздатності громад і формування передумов їх повоєнного відновлення. Простежується посилення системного бачення економічних трансформацій, що передбачає аналіз механізмів розвитку, управлінських аспектів трансформації та адаптації економічних систем до нестабільності [8; 11; 14]. Це формує методологічну основу для дослідження стійкості територіальних систем як багатовимірного процесу, що залежить від якості державного регулювання, ресурсної спроможності, інституційної узгодженості та здатності територій до самовідновлення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретико-методичних засад та розроблення організаційно-економічних механізмів забезпечення стійкості територіальних систем в умовах війни та повоєнного відновлення з акцентом на визначенні ролі держави у формуванні інституційного середовища, координації

відновлювальних процесів і забезпеченні ресурсно-фінансової підтримки розвитку територій.

Виклад основного матеріалу дослідження. В умовах екзистенційних викликів, спричинених повномасштабною війною в Україні, істотно змінюється логіка державного впливу на розвиток територіальних систем. За умов відносної стабільності державна політика переважно орієнтувалася на стимулювання економічного зростання, підвищення конкурентоспроможності регіонів і покращення якості життя населення. Натомість у період війни її пріоритети зміщуються до гарантування безпеки, підтримання базових соціально-економічних функцій територій, збереження інституційної спроможності громад і регіонів, а також створення передумов для повоєнного відновлення.

Війна спричинила глибокі деформації функціонування територіальних систем: руйнування критичної, виробничої та соціальної інфраструктури, втрату людського потенціалу, скорочення підприємницької активності, порушення логістичних зв'язків, зростання бюджетного навантаження на місцевий рівень та посилення просторових диспропорцій. Території з різним рівнем безпекових ризиків, ресурсної забезпеченості й управлінської спроможності опинилися в нерівних умовах реагування на кризу, що актуалізує потребу у диференційованих підходах до державної підтримки.

За таких обставин особливого значення набуває формування організаційно-економічних механізмів забезпечення стійкості територіальних систем, здатних поєднати антикризове реагування, ресурсну мобілізацію, інституційну координацію та стратегічне планування відновлення. Йдеться про систему інструментів державного впливу, спрямованих на підтримку життєздатності територій, відновлення економічної активності, модернізацію інфраструктури, зміцнення фінансової основи громад, стимулювання інвестицій та узгодження дій центрального, регіонального і місцевого рівнів управління.

У цьому контексті держава виконує ключову роль у забезпеченні стійкості територіальних систем, оскільки саме вона формує нормативно-

інституційні умови відновлення, визначає пріоритети розподілу ресурсів, координує міжсекторальну взаємодію та забезпечує баланс між безпековими, соціальними й економічними завданнями розвитку. Водночас ефективність державного впливу залежить від здатності політики бути адаптивною, просторово чутливою та орієнтованою на реальні потреби територій, що зазнали різних за масштабом і характером втрат.

Складність і багатовимірність викликів, з якими стикаються територіальні системи в умовах війни та повоєнного відновлення, зумовлює потребу у системному структуруванні інструментів державного впливу. Фрагментарне застосування окремих заходів не забезпечує досягнення необхідного рівня стійкості, оскільки не враховує взаємозв'язків між економічними, соціальними, інституційними та просторовими компонентами розвитку територій. Натомість ефективність політики визначається узгодженістю організаційно-економічних інструментів (табл. 1), їх комплементарністю та здатністю формувати інтегрований механізм реагування на кризові та відновлювальні процеси.

Забезпечення соціально-економічної стійкості територіальних систем потребує комплексного поєднання організаційних, фінансових, інституційних, інфраструктурних і соціальних інструментів. Їх застосування має бути спрямоване не лише на оперативне подолання наслідків кризових впливів, а й на формування довгострокових передумов відновлення, адаптації та структурної модернізації територій. Ключову роль відіграє інституційно-координаційний блок, оскільки саме він забезпечує узгодженість дій між державою, органами місцевого самоврядування, бізнесом і громадським сектором. Фінансово-бюджетні та інвестиційно-стимулюючі інструменти формують ресурсну основу відновлення, знижують фінансову вразливість громад і активізують економічну діяльність. Інфраструктурно-відновлювальні заходи забезпечують відновлення базових умов життєдіяльності населення та функціонування місцевої економіки.

Таблиця 1. Організаційно-економічні інструменти забезпечення стійкості територіальних систем в Україні

Блоки інструментів	Організаційно-економічні інструменти	Очікуваний ефект для стійкості територіальних систем
<i>Інституційно-координаційний</i>	Координаційні платформи між державою, громадами, бізнесом, громадським сектором; міжвідомчі штаби відновлення; регіональні офіси розвитку.	Узгодження рішень, зменшення управлінської фрагментарності, підвищення швидкості реагування на кризові зміни.
<i>Фінансово-бюджетний</i>	Цільові трансферти громадам; субвенції на відновлення; компенсаційні механізми; грантове фінансування місцевих проєктів.	Зміцнення ресурсної бази територій, підтримка базових функцій громад, зниження фінансової вразливості.
<i>Інвестиційно-стимулюючий</i>	Податкові стимули; індустриальні парки; державно-приватне партнерство; гарантії для інвесторів; підтримка релокації бізнесу.	Відновлення економічної активності, створення робочих місць, залучення приватного капіталу.
<i>Інфраструктурно-відновлювальний</i>	Програми відбудови критичної, соціальної, транспортної та енергетичної інфраструктури; енергоефективна модернізація.	Відновлення життєзабезпечення територій, підвищення доступу до послуг, зменшення просторових диспропорцій.
<i>Соціально-адаптаційний</i>	Програми зайнятості; підтримка ВПО; професійна перекваліфікація; розвиток соціальних послуг; інтеграційні програми.	Збереження людського потенціалу, зниження соціальної напруги, посилення соціальної згуртованості.
<i>Підприємницький</i>	Мікрогранти для МСП; пільгове кредитування; консультаційна підтримка бізнесу; програми самозайнятості.	Підтримка локальної економіки, диверсифікація джерел доходів населення, підвищення адаптивності ринку праці.
<i>Цифровий</i>	Геоінформаційні системи моніторингу; цифрові реєстри пошкоджень; платформи управління проєктами відновлення; відкриті дані.	Підвищення прозорості управління, обґрунтованість рішень, оперативний моніторинг ризиків і потреб територій.
<i>Безпековий</i>	Формування резервів ресурсів; плани безперервності функціонування громад; локальні антикризові протоколи; системи раннього реагування.	Підвищення готовності до шоків, зменшення втрат від кризових подій, забезпечення неперервності базових функцій.
<i>Просторовий</i>	Оновлення стратегій розвитку громад і регіонів; просторове планування відновлення; зонування територій за рівнем ризику і потенціалу.	Раціоналізація розміщення ресурсів, урахування територіальних відмінностей, формування довгострокової моделі відновлення.
<i>Моніторингово-діагностичний</i>	Система індикаторів стійкості; оцінювання ефективності програм відновлення; аудит використання ресурсів; громадський контроль.	Підвищення результативності політики, своєчасне коригування управлінських рішень, посилення підзвітності.

Джерело: авторська розробка.

Соціально-адаптаційні й підприємницькі інструменти мають безпосередній вплив на збереження людського потенціалу, підтримку зайнятості, інтеграцію внутрішньо переміщених осіб і розвиток локальної економічної активності. Водночас цифрово-аналітичні, безпеково-резервні та моніторингово-оцінювальні інструменти підвищують якість управлінських рішень, забезпечують раннє виявлення ризиків, прозорість використання ресурсів і своєчасне коригування політики відновлення.

Примітно, що роль держави у забезпеченні стійкості територіальних систем доцільно розглядати через сукупність функцій, які визначають характер, інтенсивність і результативність державного впливу на процеси стабілізації та відновлення територій. В умовах війни та повоєнного відновлення держава виконує не лише управлінсько-регуляторну роль, а й виступає ключовим суб'єктом ресурсної мобілізації, інституційної координації та формування довгострокових передумов соціально-економічної стійкості.

Відтак, актуалізується проблема недостатньої визначеності функціональної ролі держави у забезпеченні стійкості територіальних систем. Наявні підходи до державного регулювання залишаються фрагментарними, оскільки не забезпечують чіткого розмежування функцій держави, механізмів їх реалізації та відповідних інструментів впливу. Це ускладнює формування узгодженої політики, здатної одночасно вирішувати завдання стабілізації, адаптації та відновлення територій.

Посилення асиметрії розвитку регіонів, нерівномірність втрат, обмеженість ресурсної бази та зростання управлінських навантажень на різних рівнях влади зумовлюють необхідність переосмислення ролі держави як системного інтегратора процесів відновлення. Відсутність чітко структурованого підходу до визначення регуляторної, ресурсної, координаційної та інституційної функцій держави знижує ефективність використання наявних інструментів і не забезпечує досягнення синергії між ними. За таких умов виникає потреба у систематизації функцій держави та

відповідних організаційно-економічних інструментів впливу на стійкість територіальних систем, що дозволить підвищити обґрунтованість управлінських рішень і сформувати цілісну модель державної політики в умовах війни та повоєнного відновлення (табл. 2).

Таблиця 2. Моделі державної політики в умовах війни та повоєнного відновлення

Функції	Зміст	Інструменти реалізації
<i>Регуляторна</i>	Формування нормативно-правових умов функціонування та відновлення територіальних систем	Закони, державні стратегії, програми відновлення, стандарти планування, правові режими підтримки територій
<i>Ресурсна</i>	Забезпечення фінансової, матеріальної та інвестиційної підтримки територій	Державні трансферти, субвенції, гранти, компенсаційні механізми, державні гарантії, пільгове кредитування
<i>Координаційна</i>	Узгодження дій між центральним, регіональним і місцевим рівнями управління	Міжвідомчі платформи, регіональні офіси відновлення, координаційні ради, партнерські механізми
<i>Інституційна</i>	Формування організаційного середовища для відновлення, розвитку і міжсекторальної взаємодії	Підтримка агенцій регіонального розвитку, державно-приватного партнерства, кластерів, цифрових платформ управління

Джерело: авторська розробка.

Зміст регуляторної функції полягає у формуванні нормативно-правового середовища, яке визначає правила функціонування та відновлення територіальних систем. В умовах війни її значення посилюється через потребу у спеціальних правових режимах, процедурах швидкого ухвалення рішень, дерегуляції окремих видів діяльності та адаптації стратегічних документів до нових ризиків. Натомість ресурсне забезпечення територій охоплює фінансові, матеріальні та інвестиційні механізми, необхідні для підтримання базових соціально-економічних процесів і відбудови. Йдеться про міжбюджетний перерозподіл, державні трансферти, субвенції, компенсації, гарантії та стимули для приватних інвестицій. В умовах обмеженості ресурсів особливого значення набуває їх пріоритизація та цільове спрямування на критичні напрями відновлення.

Координація управлінських дій передбачає узгодження рішень між різними рівнями влади та секторами економіки. Вона охоплює вертикальну взаємодію між центральними органами влади і місцевим самоврядуванням, а також горизонтальну кооперацію між регіонами, бізнесом і громадськими інституціями. Такий підхід дозволяє мінімізувати дублювання рішень, підвищити ефективність використання ресурсів і забезпечити комплексність відновлювальних процесів. Водночас інституційне формування середовища розвитку спрямоване на створення організаційних умов для відновлення і модернізації територій. Воно охоплює підтримку інститутів розвитку, агенцій регіонального розвитку, механізмів державно-приватного партнерства, кластерних структур і цифрових платформ управління. Результатом є посилення інституційної спроможності територіальних систем, їх адаптивності та здатності до самовідновлення.

Функціональне розмежування ролі держави дозволяє окреслити зміст її впливу на стійкість територіальних систем, однак не повною мірою відображає спосіб організації цього впливу. В умовах війни та повоєнного відновлення важливим є не лише визначення регуляторних, ресурсних, координаційних та інституційних функцій, а й вибір моделі їх практичної реалізації. Залежно від рівня централізації управлінських рішень, ступеня автономії громад, характеру міжрівневої взаємодії та залучення недержавних суб'єктів державний вплив на стійкість територіальних систем може набувати різних організаційних форм. Саме тому доцільним є виокремлення базових моделей державного впливу (табл. 3), які відображають різні підходи до стабілізації, відновлення та довгострокового розвитку територій.

Централізована модель державного впливу характеризується домінуванням рішень, що ухвалюються на рівні центральних органів влади, з відповідною концентрацією фінансових і управлінських ресурсів. Такий підхід забезпечує оперативну мобілізацію ресурсів, уніфікацію управлінських процедур і швидке реагування на кризові ситуації. У воєнний період ця модель є ефективною для реалізації масштабних програм

відновлення, підтримання базових функцій територій і координації дій у сфері безпеки. Водночас її обмеження пов'язані з недостатнім урахуванням локальної специфіки, ризиком перевантаження центральних інституцій і зниженням гнучкості управлінських рішень.

Таблиця 3. Моделі державного впливу на стійкість територіальних систем

Моделі	Характеристика	Доцільність застосування
<i>Централізована</i>	Основні рішення ухвалюються на рівні центральних органів влади; ресурси розподіляються за державними пріоритетами	Ефективна в умовах гострої кризи, воєнного стану, потреби швидкої мобілізації ресурсів
<i>Децентралізована</i>	Значна частина повноважень і відповідальності передається регіонам та громадам	Доцільна для врахування локальних потреб, посилення спроможності громад і гнучкого управління відновленням
<i>Мережево-партнерська</i>	Державний вплив реалізується через взаємодію влади, бізнесу, громадського сектору, міжнародних партнерів і місцевих спільнот	Найбільш продуктивна для повоєнного відновлення, інвестиційної активізації та довгострокової модернізації територій

Джерело: авторська розробка.

Натомість децентралізована модель передбачає передачу значної частини повноважень, відповідальності та ресурсів на рівень регіонів і територіальних громад. Її реалізація базується на принципах субсидіарності, що дозволяє враховувати особливості локального розвитку, швидше адаптувати управлінські рішення до змін середовища та підвищувати ефективність використання ресурсів. У контексті забезпечення стійкості така модель сприяє посиленню інституційної спроможності громад, активізації місцевої ініціативи та формуванню адаптивних механізмів реагування. Разом із тим її ефективність залежить від рівня розвитку місцевого самоврядування, кадрового потенціалу та доступності фінансових ресурсів, що в умовах війни є суттєво диференційованими.

Мережево-партнерська модель ґрунтується на інтеграції зусиль держави, органів місцевого самоврядування, бізнесу, громадського сектору

та міжнародних партнерів. Вона передбачає перехід від ієрархічного управління до коопераційних форм взаємодії, у межах яких державний вплив реалізується через партнерські механізми, спільні проєкти та багаторівневу координацію. Така модель є найбільш релевантною для етапу повоєнного відновлення, оскільки дозволяє акумулювати зовнішні та внутрішні ресурси, забезпечити інноваційність відбудови та підвищити ефективність реалізації інвестиційних програм. Її обмеження пов'язані зі складністю координації інтересів різних учасників, необхідністю розвинених інституцій довіри та високими вимогами до управлінської спроможності.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Обґрунтовано, що в умовах воєнних шоків та повоєнного відновлення стійкість територіальних систем формується як результат цілеспрямованого і системно організованого державного впливу, що поєднує регуляторні, ресурсні, координаційні та інституційні функції. Фрагментарність застосування окремих інструментів не забезпечує належного рівня стабілізації та відновлення територій, тоді як їх інтеграція у межах цілісного організаційно-економічного механізму дозволяє досягти синергійного ефекту.

Систематизація інструментів за функціональними блоками дала змогу виокремити ключові напрями державного впливу на соціально-економічну стійкість, серед яких визначальне значення мають інституційно-координаційні, фінансово-бюджетні та інфраструктурно-відновлювальні інструменти як базові для підтримання життєздатності територій. Водночас соціально-адаптаційні, підприємницькі та цифрові інструменти забезпечують формування адаптивної здатності територіальних систем і їх переходу до траєкторії відновлення та розвитку.

Обґрунтовано, що ефективність державної політики визначається не лише набором інструментів, а й способом їх організації, що відображено у виокремленні моделей державного впливу. Централізована модель є доцільною для етапу гострої кризи, децентралізована – для адаптації до

локальних умов, а мережево-партнерська – для реалізації відновлювальних і трансформаційних процесів. Практична реалізація політики забезпечення стійкості передбачає комбінування зазначених моделей залежно від рівня безпекових ризиків, ресурсної забезпеченості та інституційної спроможності територій.

Перспективними напрямками подальших досліджень є формування інтегральних індексів стійкості та ідентифікація критичних порогових значень, що визначають межі функціональної спроможності територій; окремого розвитку потребує дослідження ефективності організаційно-економічних інструментів у різних типах територій із різним рівнем втрат і ресурсної забезпеченості, а також моделювання сценаріїв відновлення з урахуванням просторової диференціації.

Література

1. Mulska O., Bil M., Leshchukh, I., Baranyak I., Voronko O. Socio-economic resilience vs vulnerability: spatial modelling under sustainable development conditions (The Case of Ukraine's Regions). *Agricultural and Resource Economics*. 2025. Vol. 11(3). Pp. 130-164. DOI: 10.51599/are.2025.11.03.05.

2. Prohoniuk L. Economic Mechanisms for Increasing the Resilience of Territorial Communities in Conditions of Military and Security Threats: An Analytical Dimension of the Mykolaiv Region. *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*. 2026. Vol. 23. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2026-23-05-01>

3. Vasylytsiv T., Klipkova O., Lupak R., Mitsenko N., Mishchuk I. Monetary Policy and Financial Security of Ukraine: Theoretical and Empirical Relations and Priorities of State Regulation. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. Vol. 4(31). Pp. 320-330. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.190934>

4. Voznyak H., Patytska Kh., Mulska O., Zherybylo I., Sorokovyi D. Resilience of territorial communities amid the war against Ukraine: The role of

budgetary instruments. *Public and Municipal Finance*. 2024. Vol. 13(1). Pp. 41-54. DOI:[10.21511/pmf.13\(1\).2024.04](https://doi.org/10.21511/pmf.13(1).2024.04).

5. Біль М., Мульська О. Концептуально-методичні підходи до аналізування міграційних детермінант соціально-економічної резильєнтності країни. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. № 5 (14). С. 103-109. <https://doi.org/10.32782/dees.14-16>

6. Васильців Т., Куницька-Іляш М., Мульська О., Березівський Я. Формування концепційних положень державної політики вдосконалення інституційного забезпечення інноваційно-технологічної конкурентоспроможності та економічної безпеки держави. *Development Service Industry Management*. 2025. № 1. С. 118-122. [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9\(16\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-9(16))

7. Васильців Т., Наконечна Н. Інструменти державної політики активізації процесів діджиталізації туристичного комплексу України. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2024. № 26(1). С. 444-448. <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-70>

8. Гамова О. В. Зasadничі імперативи сутності економічної системи суспільства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 13-14. С. 38-42. <https://doi.org/10.32702/23066814.2021.13-14.38>.

9. Лещух І. В. Методичні підходи до оцінювання соціально-економічної резильєнтності систем. *Бізнес Інформ*. 2024. № 8. С. 13-24. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-8-13-24>

10. Лещух І.В. Еволюція теоретичних підходів до дослідження соціально-економічної резильєнтності країни та регіонів в умовах нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2024. № 61. <http://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-50>.

11. Материнко В. Фактори та механізми еволюції систем економічного розвитку. *Економіка та суспільство*. 2025. № 80. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-80-126>

12. Мульська О., Карпа А. Міграційні ризики та загрози соціально-економічній резильєнтності країни. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 3. С. 30-37. <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-4>

13. Мульська О.П., Біль М.М., Лещух І.В., Бараняк І.Є. *Соціально-економічна резильєнтність vs міграційні виклики* / НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України»; наук. ред. О.П. Мульська. Львів, 2025. 293 с. <http://ird.gov.ua/irdp/p20250002.pdf>

14. Потравка Л. Системний підхід до проблем дослідження управлінських аспектів трансформацій національної економіки України. *Таврійський науковий вісник*. 2021. №2. С. 81-87. <https://doi.org/10.32851/tnv-pub.2021.2.10>

References

1. Mulska, O., Bil, M., Leshchukh, I., Baranyak, I., and Voronko, O. (2025), “Socio-economic resilience vs vulnerability: spatial modelling under sustainable development conditions (The Case of Ukraine’s Regions)”, *Agricultural and Resource Economics*, vol. 11(3), pp. 130-164.

2. Prohoniuk, L. (2026), “Economic Mechanisms for Increasing the Resilience of Territorial Communities in Conditions of Military and Security Threats: An Analytical Dimension of the Mykolaiv Region”, *Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, vol. 23.

3. Vasylytsiv, T., Klipkova, O., Lupak, R., Mitsenko, N., and Mishchuk, I. (2021), “Monetary Policy and Financial Security of Ukraine: Theoretical and Empirical Relations and Priorities of State Regulation”, *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 4(31), pp. 320-330.

4. Voznyak, H., Patytska, Kh., Mulska, O., Zherybylo, I., and Sorokovyi, D. (2024). Resilience of territorial communities amid the war against Ukraine: The role of budgetary instruments. *Public and Municipal Finance*, vol. 13(1), pp. 41-54.

5. Bil, M., and Mulska, O. (2024), “Conceptual and methodological approaches to the analysis of migration determinants of socio-economic resilience of the country”, *Digital economy and economic security*, vol. 5 (14), pp. 103-109.

6. Vasylytsiv, T., Kunitska-Ilyash, M., Mulska, O., and Berezivskyi, Y. (2025), “Formation of Conceptual Provisions of State Policy for Improving Institutional

Support of Innovation and Technological Competitiveness and Economic Security of the State”, *Development Service Industry Management*, vol. 1, pp. 118-122.

7. Vasylytsiv, T., and Nakonechna, N. (2024), “Instruments of State Policy for Activating the Processes of Digitalization of the Tourist Complex of Ukraine”, *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, vol. 26(1), pp. 444-448.

8. Gamova, O. (2021), “Fundamental imperatives of the essence of the economic system of society”, *Investments: practice and experience*, vol. 13-14, pp. 38-42.

9. Leshchukh, I. (2024), “Methodical Approaches to Assessing Socio-Economic Resilience of Systems”, *Business Inform*, vol. 8, pp. 13-24.

10. Leshchukh, I. (2024), “Evolution of Theoretical Approaches to the Study of Socio-Economic Resilience of the Country and Regions in the Conditions of Instability”, *Economy and society*, vol. 61.

11. Matryenko, V. (2025), “Factors and Mechanisms of Evolution of Economic Development Systems”, *Economy and society*, vol. 80.

12. Mulska, O., and Karpa, A. (2024), “Migration risks and threats to the socio-economic resilience of the country”, *Modeling the development of the economic systems*, vol. 3, pp. 30-37.

13. Mulska, O., Bil, M., Leshchukh, I., and Baraniak, I. (2025). *Sotsio-ekonomichna rezylientnist vs mihratsiini vyklyky* [Socio-economic resilience vs migration challenges]. M. Dolishnyi Institute of Regional Research of the National Academy of Sciences of Ukraine, Lviv, Ukraine.

14. Potravka, L. (2021), “System Approach to the Problems of Research of Managerial Aspects of Transformations of the National Economy of Ukraine”, *Tavria Scientific Bulletin*, vol. 2, pp. 81-87.

Отримано редакцією журналу / Received: 04.05.26

Прорецензовано / Revised: 14.05.26

Дата публікації / Published: 26.05.26